

**Чынар Раимбековна Шарипованын «Ч. Айтматовдун “Ак кеме” повестиндеги орусча, немисче жана кыргызча колоронимдердин парасинтагматикалык салыштырма мүнөздөмөсү» аттуу 10.02.20 – тектештирме – тарыхый, типологиялык жана салыштырма тил илими адистиги боюнча филология илимдеринин кандидаты илимий даражасын изденип алуу үчүн жазылган диссертациясына эксперттик комиссиянын мүчөсү, филология илимдеринин доктору, доцент Кубатбек Саматовдун**

## **ПИКИРИ**

**1. Диссертациянын темасынын актуалдуулугу, анын жалпы илимий жана мамлекеттик программаларга шайкеш келиши.**

*А) Теманын актуалдуулугу.* Теманын актуалдуулугу жазуучу Ч.Айтматовдун “Ак кеме” повестиндеги колоронимдердин орус тилинен немис жана кыргыз тилдерине которулушун иликтөө менен шартталган.

*Б) Диссертациянын темасынын негизги илим изилдөө иштери менен мамлекеттик программаларга шайкеш келиши.*

Иш автордун жеке демилгесинин негизинде аткарылган.

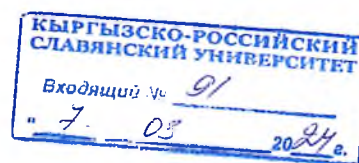
**2. Диссертациянын илимий изилдөөлөргө коюлган талаптарга жооп бере турган жаңылыгы.**

*Диссертациянын жаңы илимий натыйжаларын тактоо зарыл.*

**3. Диссертациядагы ар бир жобонун, тыянак жана корутундунун далилдүүлүгү, ишенимдүүлүгү жана тастыктуулугу.**

Коргоого коюлуучу 1-2-жоболор жалпы мүнөзгө ээ. 3-4-жобонун далилдүүлүк, ишенимдүүлүк, ынанымдуулук даражасы орто деңгелде.

Демек, жоболорду кайрадан кароо керек. Тыянак жана корутунду бөлүмдөрү да бир ирет тактоого муктаж.



**3. Диссертациядагы ар бир жобонун, тыянак жана корутундунун илимий жаңылыгы.**

Автор тарабынан коргоого коюлган жоболордун, тыянак жана корутундунун илимий жаңылыгында талаштуу маселелер орун алган.

**4. Диссертациядагы жоболор, тыянактар жана корутундулардын ички биримдиги.**

Иштин структурасы менен композициясы бир бүтүндүктү түзө алган эмес. Иште ырааттуулук концепциясы бүдөмүк абалда.

**5. Диссертацияда алынган жоболордун, тыянактардын жана корутундулардын багыты, теориялык жана практикалык мааниси.**

Иш түркология жана кыргыз тил илими жаатында жаңы жана перспективалуу багыт алып келүүгө умтулган, бирок тийиштүү натыйжага бир аз жетпей калган.

**6. Диссертациядагы жоболор, тыянактар жана корутундулардын жарыяланышы.**

Диссертациянын темасы боюнча 12 илимий макала жарык көргөн. Анын жарымы авторлош. Авторго канча пайызы таандык экендигин аныктоо зарыл.

**7. Диссертация менен авторефераттын дал келиши.**

Автореферат диссертациянын мазмунун кыскача чагылдырат.

**8. Диссертациягы кемчиликтер.**

1. *«Диссертациялык иштин актуалдуулугу»* бөлүмчөсүндө *«көркөм чыгармада бул топтогу лексемалардын образ жаратуучулук, пейзаж түзүүчүлүк мүмкүнчүлүктөрүн изилдөө»* - деп жазылган. Бирок иште алардын пейзаж түзүүчүлүк мүмкүнчүлүгү тууралуу сөз жок.

2. Диссертациялык иштин жаңы илимий натыйжаларынын 1-пунктунда «кыргыз колоронимдеринин төркүнүнө этимологиялык талдоонун жүргүзүлүшү» - деп аталат. Аталган натыйжа жаңылык эмес, анткени кыргыз колоронимдеринин этимологиялык маселелери түркологияда (анын ичинде кыргыз тил илиминде) жетиштүү даражада буга чейин эле иликтенип, талашсыз жыйынтыктар чыгарылган.

2 - натыйжа тактоону талап кылат.

3. Коргоого сунушталган жоболордун 1-пункту *«Бардык колоронимдер тил аралык, маданий аралык мүнөздө болот. Бир гана тилге тиешелүү колоронимдер сейрек кездешет»* - деп турат. Изденүүчү немис тили боюнча адис болсо да, Brent Berlin менен Пол Кейдин эмгектерине олуттуу мамиле жасаган эмес өңдөнөт. Ошентсе да белгилүү орус тилчиси А.П. Василевичтин эмгегинен цитата келтирип койсом, жетиштүү болор: *«Категоризация наименований цвета имеет универсальные черты, свойственные языку как продукту психической деятельности»*. [84]. *«Языки обнаруживают разные степени приближения к универсальной категоризации; ближе всего к ней – языки европейского лингво-культурного ареала. Полученные нами данные можно рассматривать как данные, подкрепляющие гипотезу Берлина - Кея о стадиях развития языков в области цветообозначения. Одновременно можно говорить о том, что наши данные ни в коей мере не подкрепляют гипотезу Сепира – Уорфа: обнаруженные нами различия обусловлены культурно-историческими, а не лингвистическими факторами»*. [Василевич, 1987: 85; бул эмгек библиографияда бар].

Демек, автордун аталган жобосу илимий жактан чабал.

4. «Иштин натыйжаларынын апробациясы» бөлүмчөсүндө иштин публикациялары жөнүндө маалымат берилген. Талап боюнча публикация өзүнчө пунктта орун алыш керек. Бул, биринчиден. Экинчиден, баяндамалардын аталыштары белгисиз.

Диссертациянын темасы боюнча 12 илимий макала жарык көргөн. Анын жарымы авторлош. Макалалардын көлөмдөрү кичине. Эмгектин 3-бабындагы түйүндүү маселелерди чагылдырган көлөмдүү макала жок.

## 5. 1-бап боюнча

1. «1.1.1.Түс таануунун энциклопедиялык өңүтү» аттуу бөлүмчөдө БСЭдеги түскө тийиштүү маалымат толук которулуп берилген (көлөмү – 3 бет, 4224 белги). Бул бөлүмчөнү жаңы илимий жетишкендиктердин негизинде кайра жазуу зарыл.

2. «1.2.Түс таанууга жана түс аталыштарын иликтөөгө тиешелүү илимий тармактар» аттуу пунктта В. Г. Кульпинанын «Теоретические аспекты лингвистики цвета как научного направления сопоставительного языкознания» (10.02.20) аттуу докторлук диссертациясы (2002) менен «Лингвистическая цветология. От истории к современности цветовых концептосфер» [М., 2019: 288] аттуу монографиясына кененирээк токтолушу керек эле. Тилекке каршы. Андай болбой калган.

Ушул эле пунктта: «Түс синестезиялык (грекче *synaisthesis* “бирге сезүү, бирге туюу”) өңүттө да каралышы мүмкүн [В.П. Петренко 1997: 220-221]» – деген божомолду айтат. Автор менин бул жааттагы эки макалам менен тааныш эмес. Алар: 1. Синестезия феномени (жалпы сереп салуу)// Вестник КРСУ, 2019, том 19, № 2, 82-88-бб.; 2. Көркөм чыгармалардагы синестезиялык метафоралар // Вестник КРСУ, 2019, том 19, № 2, 89-92-бб.

3. «Түстүн символдук маани-маңызы жөнүндө» аттуу бөлүмчөдө кыргыз тилиндеги материалдар жок. Менин «Кызыл түс – арзуу символу» [И.Арабаев атн. КМУнун жарчысы. Атайын чыгарылыш, II бөлүк, 2018, 14-18-бб.] аттуу макаламда жана илимий эмгектеримде өң-түс сөздөрүнүн көркөм чыгармалардагы символдук маанилери боюнча кенен сөз болгонун автор эске алган эмес. (Эмгектеримдин тизмеси сунуш кылынган адабияттар бөлүмүндө).

4. I баптын тыянактарын тактоо жана иреттөө зарыл.

## 6. 2-бап боюнча

1. «2.3. *Өң-түс лексикасынын парадигмалык түзүмү изилдөө материалы катары*» аттуу бөлүмчөдө «2.3.1. *Тилдеги өң-түстү туюнтуучу сөздөр чектүү, өз алдынча лексика-семантикалык бир топту түзөт*» - деп жазат. Чектүү лексемасын курсив менен берет. Бул жаңы терминби?

2. *Кара* сөзүнүн толук семантикалык корунан үзүндү – деп, анын 51 маанисин берет. Үзүндүсү 51 болсо, толугу канча болду экен?

3. «2.4. *Өң-түс аталыштарынын этимологиясы жөнүндө*» аттуу пунктта: «*Өң-түстү атоочу сөздөрдүн тилдердеги жалпы саны чектүү жана белгилүү. Алардын өзөгүн 7-8 эле лексема түзөт. Калгандары аралашма, тутумдаш, кошмок түстөрдү атайт*» - деп жазат. Орус тилинде 12, англис тилинде 11, кыргыз тилинде 8 (ак, кара, боз, кызыл, сары, жашыл, көк, күрөң) базалык түс жана аларды вербалдаштырган лексемалар бар.

4. 2.4.2. «*Байыркы \*kar «кара» уңгусунун рефлекстери*» пунктта аталган лексеманын монгол, тунгус-манжур, түрк, корей, япон, афразия, дагестан, дравид, индоевропа, кытай тилдериндеги маанилери тизмеленет. (көлөмү – 4 бет, 4942 белги). Бул материалдардын темага тиешеси жок. Демек, муну алып таштоо керек.

5. 2.4.3. *Эми биз байыркы \*kar «кара» уңгусунун азыркы кыргыз тилиндеги семантикалык жана сөз жасоочулук дериваттарын башка жакынкы, алыскы тектеш тилдердин материалдары менен салыштырып карайбыз* (көлөм- 8 бет, 14471 белги). Бул – өзүнчө пункттун аталышы. Темача мындай аталбайт. Мындагы материалдардын ишке түз тиешеси жок. Демек, муну да алып таштоо зарыл.

6. 2. 5. «*Кыргызча колоронимдердин түрк тилдериндеги негизги шайкештери*» (көлөмү – 10 бет, 18452 белги). Бул бөлүм да иштин темасына коошпойт. Демек, муну да алып таштоо керек.

*Сунуш:* акыркы 3 пунктту алып таштап, котормо таануу боюнча бөлүмдөрдү киргизүү зарыл. Анткени иштин негизин котормо түзөт.

## 7. 3-бап боюнча

1. Баптын темаларынын аталыштарындагы логика чабал. Мисалы, кара түстүн көркөм образды жаратуудагы кызматы. Суроо: башка түстөр образ жарата албайбы? Образ деген эмне?

2. 3.1. «Котормо «эркиндиги» тууралуу» аттуу пунктта котормо теориясына тийиштүү маалымат жок. Автор: «Ал эми котормочу «ээнбаштык» кылып көп эле өң-түс аттарын үч түрдүү маанилерде колдонгон. Котормочу өзүнүн теңирчиликке болгон кызыгуусун жана терең ишенүүсүн Ч.Айтматовго таңуулап койгон» - деп, котормочуга кинне коёт. Биринчиден, «ээнбаштык» - орой сөз, экинчиден, котормочу А.Жакыпбеков теңирчил экендигин автор өзү далилдей алабы?

Маалымат үчүн төмөнкүлөрдү окуп койсун: «вольный перевод - 1. Эквивалентность на уровне описания ситуации, в лучшем случае на уровне сообщения; при этом информация, переданная на уровне высказывания и языковых знаков, остается обычно невоспроизведенной. 2. Перевод, осуществляемый на более высоком уровне Толковый переводоведческий словарь. Вольный перевод - перевод ключевой информации без учета формальных и семантических компонентов исходного текста».

3. 3.3. «Кызыл түстүн үч тилдеги аталыштары». Повели их в высокую красную юрту, у которой стояла стража с серебряными топорами (БП: 222). – 2. Эки баланы чоң кызыл үйгө алпарышты. Кызыл үйдүн оозунда күмүш чөгөлгөн айбалтачан сакчылар турат (АК: 69).

Жогорку контекстте красная юрта – кызыл үй – кандын резиденциясы, символдук маани.

Кыргызча тексттеги «кыздар кызыл кийинип, катындар кара кийинип, кыргыз эли..., ата салты боюнча, Энесайдын боюн бойлоп, жарлуу жээктин мизи менен алып өтмөк – авторго котормочу таңуулаган сүрөттөө, котормочу автор үчүн көп сөздөрдү кошуп койгон».

Котормочу «Манас» эпосунун таасиринде ушинтип которгон. Менимче, бул туура, доордун мүнөзүн чагылдырып турат.

#### 4. 3.4. «Кара түстүн көркөм образды жаратуудагы кызматы».

*И если зарезать черную овцу у подножия ее и помолиться богу, идти в гору и на каждом шагу кланяться и молиться богу да попросить его хорошенько он может сжалиться и дать ребенка (БП: 210). – 2. Этегине куйруктуу кара кой курман чалып, кудай таалага, пайгамбарга, карыяларга жалынып, жүрүп отурса, төбөсүнө чыкканча тилеги кабыл болот эле дейт таене (АК: 55).*

Автор: «Мында котормочу эринчээктик кылып, сүрөттөөнү, үстүртөн, жалпылап койгондугу байкалат» - деп жазат.. *Эринчээктик кылып.* Илимий эмгек мындай стилде жазылбайт.

*«... кара токтуга татаал ак сарбашыл аныктамасын кошуп коет. Кийинки кошмок колороним ички өз ара карама-каршылыктагы мааниге ээ: анткени кара койдун башы акны же сарыбы, же сарбашыл ак, кара койбу, же койдун башы агыш сарыбы, саргылт акны –автордук даана, кыска стилди мынчалык бурмалабоо керек эле. Кыргызча текстте үч колороним берилген».*

*Комментариялар:*

Түрк-монгол мифологиясында ак түстөгү малдарды курмандыкка чалышкан. Ислам дининин кириши менен сары түстөгү мал союла баштаган.

*«В средние века на Ближнем и Среднем Востоке желтый цвет со своими мифологическими чертами имел философский характер (Миронова, 1984, с. 69 -71). Это явление уходит корнями в мусульманскую мифологию, согласно которой в священной книге Аллах говорит: «Она - корова желтая, светел цвет ее, радует она смотрящих» (Коран, 1990, с. 33). И эту желтую корову люди пожертвовала во имя Аллаха. Отзвуки этого обряда наблюдаются в культуре кыргызского народа. Например, жертвенная овца называется ак сары башыл кой «овца с бело-желтой головой» (ак «белый», сары «желтый», башыл др. тюрк. башыл «белая голова»). Как видно из примера, здесь переплелись элементы древне-тюркской и исламской мифологий, с одной стороны, лексемы древне - тюркского и современного кыргызского языка с другой. [Саматов, 2017: 51-52].*

«Мындагы үч илтик *огромный темнолицый мужик – чоң кара киши - riesiger dunkelhäutiger* шайкештигинин борборун зат атооч ээлеп, анын терисинин караторулугун атаган сын атооч, сымбатын, тулку-боюн көрсөткөн сын атооч биргеликте каармандын образын элестүү кылып берди» - деп жазылган.

Суроо: Образ деген эмне?

**Образ героя** – это художественное обобщение человеческих свойств, черт характера в индивидуальном облике героя. Говоря об образе, мы говорим об искусстве, что является элементом литературного произведения. Герой может вызывать восхищение или отталкивать, совершать поступки, действовать. Образ же – лицо, не влияющее на событие, *а литературный герой*.

*Литературный портрет* – одно из средств художественной характеристики состоящее в том, что писатель раскрывает типический характер своих героев и выражает свое идейное отношение к ним через изображение внешности героев: их фигуры, одежды, внешности, жестов и манер. Среди всех других способов изображения портрет отличается «особой зрительной наглядностью» вместе с пейзажем и бытовыми описаниями придает произведению особую силу изобретательности.

5. «3.7. *Боз, жашыл, күрөң* жана башка түстөрдүн аталыштары көркөм текстте»

*Он был буроватого цвета, грудастый и мощный* (БП: 256). – 2. *Жону буудай түстөнүп, ууз түс кең омууроо, чымыр денеси алибеттүү* (АК: 107).

Жогорку контексттеги *буудай түстүү* колороними ар кыл талаштарды жаратып келет.

*Буудай өңдүү//жүздүү// ирең* «белолицый» (КРС, 1965, с. 163); «жүзү кара торуга жакыныраак кызылдуу – смуглый с румянцем (о лице человека)» (КТС, 1, с. 124), «ак жуумал, ак саргыл» (КТФС, с. 122).



Не вдаваясь в подробности, можно констатировать, что двойное значение данной лексемы обусловлено цветом самого денотата: *ак//кызыл буудай* «белая//красная пшеница».

Для выяснения того, какая из двух сем является более устойчивой, следует обратиться к литературным источникам.

*Карасуу, Күйрөк, Аккыя, Карасуу, Күйрөк, Аккыя,*

*Буудай өңдүү ак куба.* «Белолицая как белая пшеница».

Биздин Койкөз манкайган, «Койкөз (кареглазая) стройная, красивая»,

Перизаттай жан тура? («Койкөз»). «Фееподобная красавица?» (Т. М.).

*Буудай өңдүү кер сары заары бар бетинде* «На бледном лице имеется злость». (А.Токт.).

*Буудай өң, Султан толмоч, сары киши* «Султан белолицый, рыжий и полный человек» (А.Т.)

Следовательно, можно констатировать, что перифрастическому ЦО присуща денотативная неопределенность. Но все-таки более регулярными, устойчивыми являются семы «белолицый, рыжеватый», зафиксированные в авторитетных лингвистических источниках и закреплённые законом семантического согласования в художественных произведениях. [Саматов, 2017: 69-70]

6.. *Кырмызы, жошо, манат, жашыл экономика* деген сөздөрдүн маанисин ачып берчи?

## ЖАЛПЫ СУНУШТАР

1. Колоронимдердин валенттүүлүгү такталууга тийиш.
2. Салыштырма конструкциялардын маанилерине көңүл буруу зарыл.
3. Түстөрдүн каармандардын кебете-кепширин сүрөттөөдөгү жана пейзаж жаратуудагы милдеттерин ачуу керек.
4. Корутунду талапка жооп бербейт. Оңдоого муктаж.

5. Библиографияда чарчы кашаада автордун фамилиясын, андан соң үтүр, адабияттын чыккан жылы, кош чекит, бети берилсе, чаташуу да болмок эмес [Антонов, 2022: 156].

6. «нөл – колороним – нөл». Бул формула кимдики? Дарегин билдир!

### **Илимпоздордун төмөнкү илимий эмгектерин пайдалануу зарыл**

1. Саматов К. Кыргыз тилиндеги өң-түс сөздөрүнүн лексика-семантикалык жана стилистикалык мүнөздөмөлөрү (монография). – Бишкек, Бийиктик, 2003 – 280 б.

2. Саматов К. Цветобозначающая лексика в кыргызском языке (лексико-семантический аспект) (монография). – Бишкек, Улуу тоолор. – 2017. -168 б.

3. Саматов К. Өң-түс лексикасынын семантика-стилистикалык жана статистикалык өзгөчөлүктөрү (Т. Касым-Бектин «Баскын» романынын негизинде) (монография). - Бишкек, Улуу тоолор, 2018. – 128 б.

4. Саматов К. Лексемы, выражающие ахроматические цвета ак «белый», кара «черный» и боз «серый» в кыргызском языке. (РИНЦ)// Проблемы современной науки и образования. Иваново: Проблемы науки, 2016, №10 (52) – С. 97-109.

5. Саматов К. Лексемы, выражающие хроматические цвета кызыл «красный», сары «жёлтый», көк «синий, голубой», жашыл «зелёный», күрөң «коричневый» в кыргызском языке (РИНЦ)// Проблемы современной науки и образования. Иваново: Проблемы науки, 2016, №10 (52) – С. 109-124.

6. Саматов К. Микросистемы ахроматических цветообозначений ак «белый», кара «черный» и боз «серый» в кыргызском языке (РИНЦ)// Проблемы современной науки и образования. Иваново: Проблемы науки, 2017, №14 (96) – С. 28-39.

7. Саматов К. Микросистемы хроматических цветообозначений кызыл «красный», сары «жёлтый», көк «синий, голубой», күрөң «коричневый» в кыргызском языке (РИНЦ)// Проблемы современной науки и образования. Иваново: Проблемы науки, 2017, №14 (96) – С. 40-51.

8. Саматов К. Семантико-структурные особенности цветообозначений в кыргызском языке //(РИНЦ) Проблемы современной науки и образования. Иваново: Проблемы науки, 2017, №14 (96) – С. 51-64.

9. Саматов К. Кызыл түс – арзуу символу //И.Арабаев атн. КМУнун жарчысы. Атайын чыгарылыш, II бөлүк, 2018, 14-18-бб.

10. Саматов К. Көркөм чыгармалардагы синестезиялык метафоралар (РИНЦ)// Вестник КРСУ, 2019, том 19, № 2, 89-92-бб.

11. Саматов К. Синестезия феномени (жалпы сереп салуу) (РИНЦ)// Вестник КРСУ, 2019, том 19, № 2, 82-88-бб.

12. Саматов К. Илимий эмгектер, 1-т. Түс лексикасы: семантика, стилистика, статистика. – Бишкек, Улуу Тоолор. – 2021. – 280 б.

13. Саматов К. Илимий эмгектер, 2-т. Түс лексикасы: семантика, стилистика, статистика. – Бишкек, Улуу Тоолор. – 2021. – 240 б.

14. Валеева Н.Г. Теория перевода: культурно-когнитивный и коммуникативно-функциональный аспекты: монография. - 3-е изд., испр. и доп. - Москва: РУДН, 2018. - 244 с.

15. Кульпина В.Г. Лингвистическая цветология: от истории к современности цветовых концептосфер. М.: Макс Пресс, 2019. 288 с.).

16. Харченко В.К. Богатство цвета в русском языке. М.: ИНФРА-М, 2023. 233 с.).

17. Слестникова Т.В., Черкашина Е.И. Цвет и цветообозначения в лингвистических исследованиях. М.: Языки народов мира, 2021. 239 с.

## **ЖАЛПЫ ЖЫЙЫНТЫКТАР**

Автор диссертациянын темасына киришүүдөн мурда тийиштүү материалдарды жыйнап, илимий эмгектерди окуп, өздөштүрүп, жазууга белгилүү даражада илимий-методологиялык даярдык менен келгендиги илимий иликтөөсүнөн даана байкалып турат. Иштин жыйынтыктарын апробациядан өткөрүп, тийиштүү басылмаларга жарыялаган. Теманын өзөгүн көркөм котормо түзгөндүктөн, автор анын проблемарын иликтеген илимий адабияттарга басым жасап, тийиштүү бөлүмдү 2-бапка методологиялык базанын бир компоненти катары киргизиши керек эле. Бул талап көңүл сыртында калгандыктан, 3-бап бир топ илимий жетишкендиктерине карабастан, толук кандуу илимий эмгектин даражасына жетпей калган.

Издөнүүчү темага түз тиешеси жок бөлүмдөрдү иштен четтетип, сунуш кылынган адабияттарды окуп, илимпоздордун ойлорун эске алып, илимий эмгекти талапка ылайык даража көтөрсө, кийинки инстанцияга жол ачылат.

9. Диссертациянын Кыргыз Республикасынын Жогорку аттестациялык комиссиясынын илимий даражаларды ыйгарып берүү боюнча жобосуна дал келиши.

Чынар Раимбековна Шарипованын «Ч. Айтматовдун “Ак кеме” повестиндеги орусча, немисче жана кыргызча колоронимдердин парасинтагматикалык салыштырма мүнөздөмөсү» аттуу 10.02.20 – тектештирме – тарыхый, типологиялык жана салыштырма тил илими адистиги боюнча филология илимдеринин кандидаты илимий даражасын изденип алуу үчүн жазылган диссертациясы белгилүү даражада илимий эмгек болгону менен, ал орчундуу кемчиликтерге ээ. Ушундан улам кемчиликтерди ондогон соң, аталган эмгекти жогорку адистик боюнча филология илимдеринин кандидаты илимий даражасын изденип алуу үчүн коргоого сунуш кылууга жарайт.

Эксперт: Жусуп Баласагын атындагы  
Кыргыз мамлекеттик университетинин  
факультеттер аралык мамлекеттик тил  
кафедрасынын профессору,  
филология илимдеринин доктору

Кадрлар бөлүмүнүн башчысы



К. Саматов

Курамаева Н.Т.

07. 03. 2024-жыл.

*Эксперттик комиссиянын  
муроору кели тастыктаймын  
Ок. кайло: Ибраимов Г. О.*

АРАБАЕВ атындагы КЫРГЫЗ МАМЛЕКЕТТИК УНИВЕРСИТЕТИ  
И. АРАБАЕВА АТЫНДАГЫ КЫРГЫЗСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ им. И. АРАБАЕВА



КОЛ ТАМГАСЫН ТАСТЫКТАЙМЫН  
ПОПИСЬ ЗАВЕРЯЮ